

מסורת הש"ס

(א) מדות פ"ד מ"ד, (ב) נקמן (ג, ד), כ"ה (ח, ד), כ"ה (ז, כ"ה): נשכר ויש.

תורה אור השלם

1 והציע התחנה חמש באמה רחבה והתיבה שש באמה רחבה והשלשית שבע באמה רחבה כי מגרעות נתן לבית קביר חוצה לביתו אחו בקירות הקביר: מ"ה א ו 1 והציע צלע אל צלע שלוש ושלש פנים כי בקביר הבית: חוצקל מא ו 3 והתא קנה אחד ארך וקנה אחד רחב וכן התאים חמש אמות וכן השער מאצל אולם השער מחבית קנה אחד: חוצקל מא ו 1

גליון הש"ס

מתני' לא מכר יציע ע"י כהנא"ש כפי מדרש דף ט ע"א ד"ה ומכר:

מוסף תוספות

א. ואילו הדין היציעים הסובבים להיכל משל צידים וכן היו שלשים ושלש כדאיתא במסכת מדות (פ"ד מ"א). כ"ה א. ב. [פ] כותל ההיכל שפסוקי ביה ההיכל ותא, וכותל התא [פ] ממסכת שבת וכן רשות הרבים. יד רמב. ג. שער כותל ההיכל לא היה שיה בכל מקום שאם כן היו צריכות לנקב החומה לחתוך בה ראשי הקורות של התא וזה לא רצו לעשות כן יקבצו. מוס' וימא. ג. וכותל התא ה' אמות ומוצה. שם. ו. שהיה מגרע חצי אמה מכל כותל. שם. ו. דהיינו ארך המגרעת הראשונה היא שם המגרעת השניה ארכה שבעה. שם.

רבינו גרשום

המוכר את הבית. סתם: יציע. מפרש בגמ': שהיא פתוחה לתוכו. דמיה דחיתא כי יציע דתשמישו בבית מכור אפי' אינו מכור: בומן יש לו מעקה גבוה ו' פסחים. דבר חשוב בפני עצמו לא מכור. וכן היה ורגילין שהיו משתמשין בנגדיתן: אפאת הדבא בה עליה ולא כהנהא אפאת דסוף חזקת הבתים: בדקא חלילה. הוא פרודיון שגושין בפני הבית ולעיון פרויזא: מ"ד אפאת. אינו

המוכר אם הבית. סתם: היציע. בית אע"פ שפתחו היציע לתוכו של בית דליכא למימר דכיון דתשמישו לבית מכור עם הבית אפי' אינו מכור: ולא אם החדר. אע"פ שהוא לפניו מן הבית ופתחו לתוכו ודירסתם לבית

המוכר את הבית

המוכר את הבית *לא מכר יציע ואע"פ שהיא פתוחה לתוכו יולא את החדר שלפנים הימנו יולא את הגג בומן שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים ר' יהודה אומר אם יש לו צורת פתח אע"פ שאינו גבוה ו' טפחים אינו מכור: גמ' מאי יציע הכא תרגמו אפאת רב יוסף אמר יבדקא חלילה למאן דאמר אפאת לא מזדבנא כ"ש בדקא חלילה לא מזדבנא למ"ד בדקא חלילה אבל אפאת מזדבנא תאני רב יוסף שלש שמות יש לו יציע צלע תא יציע דכתיב ו' היציע התחתונה חמש באמה רחבה צלע דכתיב ו' והצלעות צלע אל צלע שלש ושלשים פעמים תא דכתיב ו' והתא קנה אחד אורך וקנה אחד רחב ובין התאים חמש אמות ואי בעית אימא מהכא ו' כותל ההיכל שש והתא שש כותל התא חמש אמר מר זוטרא יהוה דהוי ארבע אמות אמר ליה רבינא למר זוטרא לדידך דאמרת עד דהוי ארבע אמות אלא מעתה גבי בור ד' דתנן לא את הבור ולא את הדות אף על פי שכתב לו עומקא ורומא ה"ל אי הווי ארבע אמות אין אי לא לא הכי השתא התם הא תשמישתא לחוד והא תשמישתא לחוד הכא אירי ואירי חדא תשמישתא היא אי הוי ד' אמות חשיב ואי לא לא חשיב: ולא את החדר שלפנים הימנו: השתא יציע לא מוזדבן חדר מיבעיא לא

בין בשלשה כותלי התא והמגרעת היתה חצי אמה מכל זד והיתה כותל ההיכל מלמטה שש ומחצה ו' וכנגד המיכונה שיה נחא דכל התאים היו מרובעים תחתון חמש על חמש והמיכונה שש על שש והעליונה שש על שש ו' והא דתנן כנס' מדות (פ"ד מ"ז) התחתונה רחבה ה' ורובד שש אמצעית שש ורובד שש המגרעת קרי רובד' לפי שהוא כעין שורה צולעת דרובד היינו שורה דתנן במסכת תמיד (פ"א מ"ה) בית גדול היה ומוקף רובד של אכז ומפרש בגמ' דהיינו אצטוותא ועוד יש לפרש דכזית שני היתה יציע התחתונה שש והיה חלוק מצית ראשון כמו שמוציא שחלוקין תאים שלעמיד צמסן דחוצקאל דכתיב התם ורוחב הצלע ד' אמות ה"ל שמה כך היה חלוקין מצית ראשון ומצינא למימר דחשיב שפיר למלטת: לא

רעו: והצלעות צלע אל צלע. ולא יהיו אחורון בקירות הבית אלא כדאמרן במגרעות: והתא. היינו יציע: ובין התאים. כלומר בין תא לתא ה' אמות: ואיבעית אימא מהכא. מצי יליף דתא היינו יציע של אחר הבית דקא חשיב במדות דכותל היציע עבוי שש והתא שש היינו יציע: אמר מר זוטרא. ודתי אמר' מכר את הבית סתם ולא מכר את היציע והוא דהויה יציע ד' אמות ברוחב דקדוק חשבו בפני עצמו הוא: ה"ל. בור דותא אי הוי ד' רוחב אין מכורין אי לא לא והא בור לא הוי ד' הא תשמישתא. דבית לחוד הוא שהולכין בו ושובכין בו וביר דות עומדין לתשמיש אחר משה' אפי' פחות מר' אמות לא מכר אבל הכא בבי בית יציע אידי ואידי תשמיש מקום דירה. הלכך אי הוי ד' אמות חשיב הוא לעצמו ולא מכר ואי לא לא: השתא יציע. דהשתא הבית הוא אמתא לא מוזדבנא. חדר בפני עצמו דלאו תשמיש ביה אלא לישן בו ואי להציע בו חפצים מביעבי דל דמוכר:

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא סא.

עין משפט גר מצוה

א א מ"י פכ"ה מהל' מניה ה"ל א סמך עשין פכ' טוש"ט מ"מ מ' ר"ד ספ"ה א:
ב ב ג מ"י ט"ז ה' ג טוש"ט ט"ז ספ"ה א:
ג ד ה מ"י ט"ז ה' ג טוש"ט ט"ז ספ"ה א:

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חדר וכו' וכן ששמישו דומה לל' בית: (ב) תוס' ד"ה והללנו וכו' ולא יהיו אחורון בקירות הבית: (ג) ד"ה וליפסו וכו' ועוד לקרא דהבי מקשה נפ"ק דקדוש:

לעזי רש"י

אפסגמ"ן [אפסגמ"ן]. מבנה נמוך מאחורי בית או בידו. לדר"ש [לוי"ש]. צריך.

מוסף רש"י

היציע התחתונה חמש באמה רחבה. והמיוסנה שש באמה רחבה והשלשית שש באמה רחבה, למת, כי מגרעות נתן לבית קביר חוצה לביתו אחו חמש חוצה ושלשית חמש חמש אמות גורע תל עבוי וכן ו' אמה לפנים והנית על אמה נכספא ראשי קורות גג עליהם תהא, שהיו מקיימת לתלמידיהם, ובשעלה שער כנס אמה הנית ראשי קורות עליהם תלמידיהם, נמצאת תלמידיהם רחבה מן התחתונה חמש מן האמיתונה חמש (מכ"ה א ו 1). והיציעות צלע אל צלע. תל אל תל וסל על תל (יחוצקאל טא ו 1). והתא. הוא יציע שקורין צמ"ן נלל"ן (שם ו 1). את הבור ולא את הדות. המוכר תל הבית לא מכר תל הבור שנה לא חל תל, בור מחפירה בלל צנן תל, תל, דות צנן (שכ"י ו 1). אף על פי שכתב לו עומקא ורומא, כדאוקמא רב דמי כנמלל (לקמן טו). דעומקא ורומא כנמלל לא קני ואפי' עומקא ורומא למיקני עור דות ששמישין מלוק מן הית, שחיו עשוי אלא לשאר ממנו מים (לקמן טז). ובע"ז לקמן טז (קמח).

רבינו גרשום (המשך)

היינו כי מגרעות היינו כניסות לביתו אחו בקירות הבית כדי שלא יהיו צריכין לנקוב בחותל שבביל הנחת הקורות שלא יתא הכותל כולו רבין

המוכר את הבית. מני רב יוסף ג' שמות יש לה יציע ללע ותא. אציע דקרא קאי דיציע דמתני' ככר פירש רב יוסף גופיה דהוי דקרא חלילה וליציע דבמ"ק לא מצינו בשום מקום שהיה עשוי מניין חלונות: והצלעות צע אל צע. וכתיב דהאי קרא ולא

(ט) היו אוחזים בקירות הבית ובקרא דיציע כתיב צללתי אחרון בקירות הבית ש"מ דללע וליציע חדר ה"ל: ואיבעית אימא מהכא בותל החיב"ל שש. תימה לר"מ ולר"י דכתיב קרא מיתי משנה דהוי כמו יהודה ועוד לקרא (ט) צפ"ק דקדושין (דף ו 1). ואומר ר"י דהסת לא קפיד אלא אלשון ועוד אכל הכא דלל קאמר ועוד חמי שפיר ובענין זה מצינו בכמה מקומות (צ"ק דף 35:) דכר זה כמות צמורה ושני צנצנים ומשולש צמורים ושני צמסנה: והתא שש. במיכונה אירי דלואתה היתה שש אכל תחתונה לא היתה אלא חמש כדכתיב והיציג התחתונה חמש באמה רחבה וגו' ונראה דלכך לא נקט התחתונה משום דכנגד התחתונה היה כותל ההיכל עבוי שש צ"ל אע"פ שכותל מורחיו של היכל שלא היה צו תאים היה שש עבוי למעלה ולמטה שאר כותלי ההיכל שהיו צנן מגרעות היו למטה עבוי ו' וכנגד המיכונה עבוי שש כי המגרעת היא אמה ו' ולכן המיכונה רחבה מן התחתונה אמה ולכן נקט מיכונה משום דניחא ליה למינקט כותל היכל מערב שש כמו שמונה התם ככותל מזרח ואם היה נקט בתחתונה הוה צריך למימר כותל היכל שש והתא חמש וניחא ליה למינקט שש צמערב כמו צמורה ועוד נראה לר"י דהמגרעות היו צנן ככותל ההיכל

בין בשלשה כותלי התא והמגרעת היתה חצי אמה מכל זד והיתה כותל ההיכל מלמטה שש ומחצה ו' וכנגד המיכונה שיה נחא דכל התאים היו מרובעים תחתון חמש על חמש והמיכונה שש על שש והעליונה שש על שש ו' והא דתנן כנס' מדות (פ"ד מ"ז) התחתונה רחבה ה' ורובד שש אמצעית שש ורובד שש המגרעת קרי רובד' לפי שהוא כעין שורה צולעת דרובד היינו שורה דתנן במסכת תמיד (פ"א מ"ה) בית גדול היה ומוקף רובד של אכז ומפרש בגמ' דהיינו אצטוותא ועוד יש לפרש דכזית שני היתה יציע התחתונה שש והיה חלוק מצית ראשון כמו שמוציא שחלוקין תאים שלעמיד צמסן דחוצקאל דכתיב התם ורוחב הצלע ד' אמות ה"ל שמה כך היה חלוקין מצית ראשון ומצינא למימר דחשיב שפיר למלטת: לא

רעו: והצלעות צלע אל צלע. ולא יהיו אחורון בקירות הבית אלא כדאמרן במגרעות: והתא. היינו יציע: ובין התאים. כלומר בין תא לתא ה' אמות: ואיבעית אימא מהכא. מצי יליף דתא היינו יציע של אחר הבית דקא חשיב במדות דכותל היציע עבוי שש והתא שש היינו יציע: אמר מר זוטרא. ודתי אמר' מכר את הבית סתם ולא מכר את היציע והוא דהויה יציע ד' אמות ברוחב דקדוק חשבו בפני עצמו הוא: ה"ל. בור דותא אי הוי ד' רוחב אין מכורין אי לא לא והא בור לא הוי ד' הא תשמישתא. דבית לחוד הוא שהולכין בו ושובכין בו וביר דות עומדין לתשמיש אחר משה' אפי' פחות מר' אמות לא מכר אבל הכא בבי בית יציע אידי ואידי תשמיש מקום דירה. הלכך אי הוי ד' אמות חשיב הוא לעצמו ולא מכר ואי לא לא: השתא יציע. דהשתא הבית הוא אמתא לא מוזדבנא. חדר בפני עצמו דלאו תשמיש ביה אלא לישן בו ואי להציע בו חפצים מביעבי דל דמוכר: